

KOČEVSKI SLOVENEK

Izhaja vsakega 5., 15. in 25. dne v mesecu; če je na tak dan praznik, dan prej. — Pos. štev. 1 — din.; letna naročnina 30 din., v zamejstvu 60 din. — Poštno-čak. rač. št. 17.785
Oglasi po ceniku. — Izdaja konz. lista, čigar predst. je Karel Škulj, župnik v Dol. vasi pri Ribnici. — Urednik Andrej Struna, Kočevje. — Tiska tiskarna J. Pavliček, Kočevje

Osilnica hoče k Sloveniji

Dne 25. januarja letos je bil v „Kočevskem Slovencu“ objavljen članek z gornjim naslovom. Dne 15. februarja pa je „Gorski Kotar“, v Zagrebu izhajajoči list za prosveto in gospodarsko povzdigo Gorskega Kotarja, prinesel pod istim naslovom v narekovaju polemični odgovor na ta članek, kar priča, kako v živo je zadel in kako potreben je bil. Pokazal je namreč, da so na delu sile (doslej smo to samo slutili), ki bi na vsak način rade preprečile priključitev Osilnice k Sloveniji, dasi to zahteva ogromna večina prebivalstva, ki vsak dan bolj nastopno pričakuje uresničenja svoje zahteve.

Sicer bi na ta polemični članek hrvatskega lista niti ne odgovarjal; zakaj pisan je premalo strogo stvarno, zato pa toliko bolj izžareva sovraštvo do tega, kar je slovenskemu narodu dragega, posebno do našega narodnega voditelja, ki ga napada tako strupeno, kakor so danes zmožni samo še majhni ali pa naravnost fanatični ljudje. Toda marsikaj v članku je napisano tako malo „istini za voljo“, da nujno zahteva odgovora.

Članek je napisan — kakor nam pove — „na molbu mnogih naprednih in razumnih Osilničana“. — Nam je dobro znano pravilo, da vsaka, še tako dobra stvar naleti na opozicijo; in mi tudi razumemo in dobro poznamo te „mnoge napredne in razumne (sic!) Osilničane“; saj so si prav oni pridobili največ „zaslug“ za to, da se mora danes ogromna večina prebivalstva — izključno slovenskega — boriti za svojo narodno in gospodarsko bodočnost. Toda ti so v taki manjšini, da se nanje sploh ni mogoče ozirati, ko pa je pretežna večina popolnoma drugih misli, za kar „narod naš dokaze hrani“. Zato je pa naravnost podlo in bore malo odgovarja „krščanski istini“, če nam kdo očita „čudnovato kampanjo, koja se podmuklo vodi u Osilnici i okolici na nimalo muzevan i lijep način“. Še večjo obsodbo pa zasluži kleveta, s katero hoče hrvatski pisec vzeti plebiscitno vrednost zbranim podpisom, s katerimi se je ogromna večina prebivalstva občine Osilnice izrekla za priključitev k Sloveniji. „Poznato je svakom djetetu, kako su se bapski sakupljali potpisi i izjave žena i koja sredstva su igrala tu ulogu“. Gospod, ki je to pisal, naj bi rajši navedel konkretne zglede, namesto, da govori tako nejasno! Podpisi so se namreč pobirali pri belem dnevu in brez vsake demagogije. Ako je bilo treba dobiti podpise že v nekaj dneh, tega nismo krivi mi. Da pa so ponekod namesto polnoletnih mož podpisale tudi žene, to se ne zdi čudno nikomur, kdor ve, da je veliko moških iz naše občine na delu v Franciji in „za urami“ v Vojvodini, pa se vendar to ni vpoštevalo, ampak je bilo treba zbrati podpise od absolutne večine vseh volilnih upravičencev.

To ni nobeno „bapsko sakupljanje“ ali pa „podmukla propaganda“, če kdo ljudsko voljo prestavi na papir v obliki podpisov in jih pošlje na merodajna mesta, da se ljudska želja čimprej uresniči. Če kdo to voljo zanika, potem kaže, da ljudstvo prav malo pozna, in mu svetujem, da gre še danes medenj in se prepriča: in uvidel bo, da „Kranjci“ iz Osilnice ne žele več

Čabranom „davati posla“, kar se jim je tolikokrat očitalo.

Kar pa zadeva gospodarsko povezanost Osilnice z Gorskim Kotarjem, pa ponavljam, da potem z enako pravico lahko govorimo o geopolitični povezanosti Čabra s Slovenijo, o čemer jasno priča zgodovina. Toda, kako to, da je danes Osilnica Čabru tako življenjsko potrebna? Saj je bila pred vojsko cela stoletja od njega upravno ločena, pa sta vendar oba i gospodarsko i politično lahko živela. Saj nas vendar ne bo ločila državna, ampak le banovinska meja, ki pa med sosednjima narodoma ne bo pomenjala razdora, ampak vez in most prijateljstva in bratske ljubezni, ki je v teh usodnih časih vsem enako potrebna. Seveda pa si zaslug za tako ljubezen nikoli ne bo pridobilo pisanje, kakršnega predstavlja omenjeni članek in napad na našega narodnega voditelja. Tako pisanje pač ni oportuno v današnjih časih.

V nadaljnjem tekstu polemičnega članka se pisec zadene v neki namišljeni „slovenski imperializem“: „kaj ne, da bi najlepše bilo opet čabarski i kastavski kotar staviti pod režim „vašega voditelja“? Toda hrvaški pisatelj naj se le potrka na prsa in reče „moja krivda“! Zakaj mi želimo le — proč roke od Osilnice, da se znova priključimo Sloveniji, ne grabimo pa po Čabru ali Kastvu, dasi tudi tam niso ravno tako redki taki, ki so bili pod slovensko upravo nad vse zadovoljni, morda veliko bolj kot sedaj. Nismo mi imperialisti, ki zahtevamo zase le to, kar je slovensko, ampak tisti, ki poleg svojega hočejo še tuje. Toda taki naj vedo: Niti Osilnica niti Fara ali Banjaloka (za temi tremi slovenskimi občinami teži neki „starosedilački Goranin“, da bi se priključile nanovo ustanovljeni sodni ekspozituri na Brodu. Članek o tem je prinesel „Gorski Kotar“ dne 24. decembra lani) ne želijo priti pod hrvatsko upravo, kar je pač spričo njihovega slovenskega porekla in narodnosti čisto razumljivo, in meni se le čudno zdi, kako morejo ljudje, ki hočejo biti demokratičnih načel, to še ovirati, ko pa tudi duh sporazuma zahteva popolno enakopravnost. Če bi kakšne izjeme to tudi želele, jih morda tja vlečejo le osebni interesi, o kakšnem splošnem interesu pa nikjer ni govora. Osilnica pa Brod enako odklanjata kakor Čabar, ki hoče le pod slovensko upravo.

Zato ponovno zahtevamo: Demokracija naj zmaga! Če so po sporazumu prišle do izraza vse tri jugoslovanske narodne individualnosti, naj se iz tega ob priliki tudi nepristransko izvajajo posledice! In, če je tu še volja ljudstva, potem o tem ne sme biti več debate, zlasti, ker kaže zgodovina, da gospodarske koristi pri tem nič ne trpijo.

Ob koncu članka bi pripomnil še tole: Če kdo misli, da bo z drznim napadom na našega voditelja in z neobjektivnim dokazovanjem gospodarske odvisnosti Osilnice odvrnil Osilničane od njihove zahteve, naj ve, da bo doživel le obratno, proti svojemu pričakovanju. Zakaj zavedno slovensko osilniško prebivalstvo vsak dan nestrpeje pričakuje uresničenje svoje devetletne želje, zlasti odkar so mnogi med njimi doživeli globoko razočaranje nad ravnanjem z njihovimi prihranki in hranilnimi knjižicami. Kdor torej pozna razpoloženje ljudstva, lahko uvidi, da upravna pri-

ključitev Osilnice k Sloveniji ni samo interes podpisanega Osilničana, ampak je to volja ogromne večine osilniškega prebivalstva, o čemer se lahko sam prepriča med ljudstvom. Osilničan.

† Dekan Anton Skubic:

Primož Trubar

Oče slovenskega slovstva

Kmalu se bo slavila 400 letnica prve slovenske tiskane knjige, ki jo je napisal Primož Trubar. Leta 1550 je izdal svoj abecednik z malim katekizmom, leta 1551 pa katekizem. Po pravici velja Trubar za očeta slovenske književnosti. V predgovoru svojega katekizma goji gorko željo, „da bi se vendar Bog usmilil revnega pa dobrega ljudstva in da bi mu milost izkazal, naj bi se tudi njegov jezik istotako kakor jezik drugih narodov pisal in čital in da bi se poslovenilo sv. pismo in druge kristjanske knjige“. (Prim. Glaser, Zgod. slov. slovstva, I. 94)

Zmotno pa bi bilo misliti, da je Trubar začel pisati in izdajati slovenske knjige iz zavestne in samočišče ljubezni do slovenske narodnosti, iz katere je izšel. Nagib za njegovo slovensko pisanje je bilo navdušenje za versko novotarijo, za lutrovstvo. In ker je vedel, da more novoverske ideje med svojim narodom širiti le potom knjig, pisanih v narodnem jeziku, zato je toliko moči porabil za pisanje verskih knjig v slovenskem jeziku.

Kakor smo zgoraj videli, bi bil rad pisal tudi turške knjige, samo da bi potom njih mogel širiti versko idejo tudi med Turki. Nikomur pa niti oddaleč ne pride na misel, da bi mu odrekal zasluge za slovenski jezik in književnost, samo to povdarjam, da so njegove zasluge objektivne, ne pa subjektivne. Gonilna sila mu je bila lutrovska ideja, narodnostno delo pa le sredstvo za širjenje te ideje.

Ko bi mogel slovenski narod, ki ga je sicer imenoval „ljubi Slovenci“, odtrgati od katoličanstva potom nemške knjige, bi bil storil tudi to. In ko bi se mu hotelo posrečiti to, da bi slovenski narod ločil od katoliške Cerkve, bi danes slovenski jezik ne imel svoje slovenske knjige, ker bi utonil v nemškem protestantizmu. Ker pa se našemu rojaku Trubarju to ni posrečilo, zato zasluži proslavo kot početnik slovenske književnosti — po dejstvu, ne pa po osebnem navdušenju za slovensko.

Narodnostna ideja sama je takrat tudi pri Trubarju še globoko spala. Slovensko knjigo imamo pač po Trubarjevi zaslugi, za kar mu gre vse priznanje; katoliško vero in slovenstvo pa smo ohranili po zaslugi drugih, ki niso hoteli „nemške“ vere. Kot na očeta slovenske knjige smo na rojaka Primoža Trubarja ponosni. (Konec.)

Notranji pregled

Zborovanje Slovenske kmetske zveze v Celju.

V Celju je zborovala Slovenska kmetska zveza, zastopnica slovenskega kmeta. Navzočni so bili zastopniki kmetskega stanu iz vseh krajev slovenske domovine. Poleg tehtnih strokovnih zadev so obravnavali tudi splošno slovenske zadeve. Med drugim je bilo v govorih naglašeno: Slovenski avtonomiji se slovenski narod

vseh 20 let svojega boja v Jugoslaviji niti enkrat ni odrekel, zaradi česar slovenski kmet zahteva, naj se zdaj slovenski skupni zahtevi takoj ugodi.

Zahteva po slovenski banovini - dedna kmetija

V resolucijah je bila znova izrečena zahteva: Slovenska banovina naj se takoj ustanovi! Dalje pa so resolucije naglasile še mnogo drugih kmetških zahtev, izmed katerih omenjamo zlasti to: Zemlja naj bo last tistega, ki jo obdeluje, zato se naj onemogoči prehajanje kmetške posesti v nekmetške roke. S tem v zvezi naj se končno izvede agrarna reforma ter naj se slovenske kmetije zavarujejo tako, da se ustanovi dedna kmetija.

Prisad bo kúpoval tudi vino in žganje

Privilegirana izvozna družba, ki je znana pod skrajšanim imenom Prisad, bo poslej od kmetov kupovala tudi vino in žganje, ne da bi tega na škodo kmeta zaslužili prekupci.

Zahteva po srbski banovini

Člani banskega sveta donavske banovine so sklenili resolucijo, v kateri pozdravljajo sporazum s Hrvati, izjavljajo pa svojo zahtevo, naj se zdaj nemudoma ustanovi tudi srbska banovina.

Banovina Hrvatska za svojo finančno samostojnost

Hrvatska banovina pa se zdaj bori za svojo finančno samostojnost. Meseca aprila bo moral biti uveljavljen novi proračun, vprašanje financ pa še ni rešeno. Zato se zdaj na vse moč pogajajo, da bi se to vprašanje čimprej uredilo. Kakor poročajo, bi utegnil hrvatski proračun znašati poldrugo do dve milijardi dinarjev. Vprašanje je, kako bodo mogli Hrvati to pokriti. Ker pa so zahteve hrvatskega ljudstva do banovine zdaj mnogo večje, predlagajo nekateri, naj bi se razpisalo notranjo posojilo, o čemer pa merodajni krogi na Hrvatskem nočejo še nič slišati.

Poročajo

Poljane pri Dol. Toplicah. Pred kratkim je bilo objavljeno v „Jutru“ in „Gottscheer Zeitung“, da je v letošnji zimi na Malem Riglu neki občinski revež zmrznil v snegu, kar pa je pomotoma sporočeno. Omenjenega reveža je zadel kap in sicer v zaprtem prostoru.

V „Dolenjskih novicah“ pa je bilo objavljeno, da šoli v Poljanah pomanjkuje drv in je bilo radi tega v učilnici samo 6° C. Res pa se je razred vsled silnega mraza počasneje segreval. Kurilo se je pa kljub temu, da je obiskovalo šolo dnevno po 15 učencev (dopoldan 10, popoldan 5 od 80 učencev), tako da je počila šolska peč. Radi tega pa bo kuriva šele sedaj primanjkovalo in bo upraviteljstvo šole drva že pravočasno še nabavilo. Poročevalci omenjenih listov se naj drugič bolje o stvareh informirajo.

Komunizem, največja zabloda človeštva

Marks je zanikal tudi svobodno voljo, zato jemlje komunizem človeku svobodo, ki je početak duhovnega življenja. Prav tako jemlje človeški osebi dostojanstvo in tisto pravno umerjenost, ki se more z njo upirati slepim nagonom strasti. Ker ni človeška oseba po njegovem nauku nič drugega kakor, takorekoč kolesce v celokupnem stroju, zato komunizem zanikuje posameznikom tudi vse naravne pravice in jih prideva občestvu. V odnosih med državljani izpoveduje popolno enakost, zato zanikuje vsako oblast in avtoriteto, katera bi izhajala od Boga, tako tudi avtoriteto staršev. Po nauku komunizma izvira vsa oblast in podrejenost iz družbe kot prvega in edinega vira.

Komunizem dosledno zanika vse, kar je v človeškem življenju nematerialnega, duhovnega, zlasti pa vse, kar je nadnaravnega. Komunizem zanika zakon, ki je zakrament, kajti zakramentalnost je nekaj nadnaravnega, kar je Bog dal naravnemu zakonu, da bi bil

Dolenja vas. Smaučarske tekme je v nedeljo 3. t. m. priredil Fantovski odsek v Dolenji vasi. Ob 8. uri zjutraj sta se spustila dva oddelka, člani in mladiči, od piramide v največjo strmino proti državni cesti v Pristavi. Člani so zavili čez Gaberje in Metlavec proti Rakitnici in po drugi strani nazaj; mladi pa čez Pristavo na Dolenjsko polje in po Hribu nazaj. Progi sta po 5 km dolgi. Tekmo je opazovalo zelo mnogo ljudi z največjim zanimanjem in se ob vsakem padcu tekmovalcev pa prisrčno smejala. Tekma je uspela prav dobro. Od članov si je priboril prvo nagrado Anton Lesar iz Prigorice, lepo uro z verižico; drugo Fr. Oražem iz Prigorice, gorko jopco; tretjo K. Klun, dozo s cigaretami. Od mladcev je pa prvo nagrado prejel Anton Boje iz Prigorice, drugo Iv. Oražem iz Lipovca, tretjo Vl. Dimnik iz Dolenje vasi. Vsaki po del gorke zimske obleke. Mladine je pokazala veliko zanimanje in že dokaj izurjenosti v tem športu. Tekme so pokazale živahno delovanje fantovskega odseka.

Velike Lašče. Med obrtniki velikolaškega in ribniškega okraja se je dvignilo veliko razburjenje vsled namere gotovih obrtnih oblasti, ki hočejo razpustiti vse sedanje obrtne organizacije in jih stopiti z ostalimi v kočevskem okraju v eno obrtno organizacijo s skupnim predstvom in tajništvom. Obrtniki na to nočejo pristati, odtod silno razburjenje in pogostna zborovanja zdaj tu zdaj tam. Obrtniki so sklenili, da hočejo vse prej poskusiti, kar jim je po pravni poti mogočega, da ohranijo sedanje stanje. Res je težko umljivo, da naj se obrtnikom vzame, kar hočejo ohraniti. Upamo, da bodo oblasti uvidele opravičene zahteve obrtnikov.

Dolenja vas. V nedeljo 3. t. m. je imela tukajšnja Živinorejska zadruga občni zbor. Udeležba je bila prav dobra. Poročilo načelstva je pokazalo živahno delovanje zadruge. Zlasti premovanje je poživilo zanimanje za zadruge. Zavarovalnica je pa v preteklem letu mirovala, ker ni bilo nobene nesreče pri živini, kar želimo tudi v tekočem letu. Zanimivost zavarovalnice je v tem, da ima svoja lastna pravila, ki so toli gibčna, da v najhujši denarni krizi zavarovalnica ni odnehala kot so vse ostale v okraju, baš, ker je zgrajena na zdravem temelju samopomoči in bratske kmetške vzajemnosti. Zadruga je prestala veliko hudih preizkušenj, zato je njeno delo solidno in vztrajno. Število članov se dviga. Upamo v kratkem doseči 100.

Novice

Kočevje

Petdesetletnico svojega rojstva je te dni obhajal tukajšnji sreski načelnik g. Mirko Brezigar. Rojen v Doberdolu na Goriškem je zvršil pravne študije v Gradcu. Za časa svotovne vojne je služboval v upravni stroki v Gorici, kjer je Slovence ščitil pred hudim pritiskom avstr. oblasti. Po prevratu je služboval v Ljubljani, nakar je bil premeščen kot sreski načelnik v Brežice. V marcu 1935 je prevzel upravo sreza Kočevje, ki je bil ob njegovem nastopu močno razburkan.

isti bolj svet ter bi dajal staršem milosti in moči za težavno delo dobre krščanske vzgoje. A komunizem zanika tudi naravni zakon sklenjen med nekristjani po naravnih postavah, zakaj tudi te postave so izraz božje volje. Te postave so neodvisne od človeške samovolje ali samovolje družbe. Komunizem je brezbožen, zato ne priznava nobenih naravnih postav, ki bi bile izraz božje volje, zato mu je zakon zgolj svetna zadeva ali zadeva samovolje ljudi.

Iz tega materializma izhajajo tudi zmote komunizma v družini. Bog je ustanovil zakon kot zvezo moža in žene, da bi v družini starši in otroci imeli tiho zavetišče skupne sreče. Mož potrebuje ženo, da mu gospodinji, žena moža, da ji je opora v življenju, otroci starše, da skrbijo zanje, da jih vzgajajo in uvajajo v življenje. Zato je narava sama vsadila v srca moža, žene in otrok ljubezen, ki jih druži, osrečuje in jim pomaga preko težav, brez katerih ni življenja na svetu. Komunizem nima nobenega umevanja za te naravne postave in uredbe. Zato razbija družine, goni matere v tovarne, otroke pa daje v komunistična vzgojevališča. Seveda je to umljivo, ker je komunizmu družba vse, a človek nič. Zato

Gospodu Brezigarju se je posrečilo z uvidevnostjo, pravičnostjo in naklonjenostjo ljudskim potrebam in interesom pomiriti vsestransko razmere v okraju in si pridobiti zaupanje prebivalstva, kar je za upravo sreza glavni pogoj. Gospodu načelniku častitamo želeč mu zdravja in srečne roke še naprej.

Pokolj v mestni ubožnici. 27. t. m. je tam stanujoči porenski rudarski upokojenec Schleimer v hipni blaznosti s kuhinjskim nožem pokodoval kuharico ubožnice ter mestnega ubožca Pibernika. V kratkem sta napravila red oče ubogih g. Jakomini in občinski odbornik g. Verderber. Na lice mesta je prispel banovinski zdravnik g. dr. Krauland, ki je oba ranjeca obvezal. Pibernik je dobil hujšo rano kot kuharica. Schleimerja pa so odpeljali v prisilnem jopiču z rešilnim avtomobilom v ljubljansko umobolnico. Isti dan je na srčni kapi umrl drugi ubožec Jurman.

Občni zbor Rdečega križa za okraj Kočevje se je vršil ponovno 25. t. m. Udeležba je bila sedaj povoljna. Po poročilih, ki so jih dali g. predsednik dr. Krauland in ostali funkcionarji, so prisotni člani izvolili nov odbor. Za predsednika so izvolili sodnega starešino dr. Reichmanna, za podpredsednika suplenta gimnazije g. Kotarja, za tajnika sreskega prosvetnega tajnika g. Lacheinerja in za blagajnika vodjo tukajšnje ekspozičure banovinske hranilnice g. Kovača. Želimo, da bi novi odbor uspešno vršil svojo težko humanitarno nalogo!

Občni zbor Legije koroških borcev. V nedeljo dne 25. februarja se je vršil občni zbor krajevne postojanke Legije koroških borcev v Kočevju. Občnega zbora se je udeležilo precejšnje število članov, bodisi osebno ali pa po krajevnih poverjenikih. Po pozdravnih besedah tovariša predsednika Breganta so sledila poročila posameznih funkcionarjev uprave ter nadzorstva, kar je bilo vse soglasno sprejeto. Občni zbor je pozdravil tudi delegat glavnega odbora tovariš Pirc iz Ljubljane, ki je podrobno orisal sedanji položaj naše organizacije ter pozival člane na skupno delo za dosego naših ciljev. Občnega zbora se je udeležil tudi zastopnik Udruženja invalidov iz Kočevja g. Benčina, ki je v imenu Udruženja pozdravil naš občni zbor ter naglasil potrebo po čim tesnejšem skupnem delu za dosego pravic bivših koroških borcev. Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor, ki se je že tedaj ob šestmesečnem delu izkazal kot zelo agilen. Pri slučajnostih je članstvo dalo odboru razne nasvete in predloge, ki jih bo odbor razmotrival ter po možnosti izvršil. Tovariš predsednik je po končanem dnevnem redu ob 12. uri zaključil lepo uspeli občni zbor s ponovnim pozivom, naj vsi bivši borci sodelujejo z odborom, ker le tedaj bo mogoče doseči to, kar smo zaslužili že pred 22. leti.

Prosvetno društvo v Mozlju bo uprizorilo v štalcerjih v šoli dramo v treh dejanjih „Do-brana“ 10. marca 1940 ob 3. uri popoldan. Vabljeni!

Zaščitne odredbe na Koroškem. O jugoslovanskih intelektualcih in drugih javnih delavcih, ki so bili v začetku vojne iz preventivnih razlogov priprti, sprejemajo njih družine vedno

komunizem jemlje človeku vse pravice in vse prisvaja družbi, tako tudi vzgojo otrok.

Ogledali smo si pogloblitve zmote komunizma in spoznali, da pomeni isti veliko nesrečo za človeški rod. Pravi Marksov komunizem vodi človeštvo v novo suženjstvo in ga stavi na stopnjo živali. Ne komunizem, nego preuredba vsega gospodarstva po božjih zakonih je potrebna. Obnoviti je treba krščansko načelo, da ni lastnine brez dolžnosti. Ker se mnogi tega ne zavedajo, mora država z zakoni poskrbeti, da se ne bo imetje kopičilo v rokah nekaterih v škodo drugih, ampak da se bo kolikor mogoče sorazmerno razdeljvalo. Sadove dela naj uživajo predvsem tisti, ki delajo. Samo po sebi je umevno, da ni delo le ročno delo, nego tudi duševno delo, tako delo uradnikov, vzgojiteljev, znanstvenikov itd. Vsi naj delajo, vsi naj bodo pa tudi deležni sadov tega dela.

Rdeči marksistični komunizem pa Slovenci odločno zavračamo, ker nam ne prizna človeškega dostojanstva vredne svobode in treh največjih naših svetinj: krščanske vere, slovenske narodnosti in naše domače lastne kmečke grude. (Konec.)

točnejša obvestila. Rado Vutej, novinar in upravnik „Koroškega Slovenca“, deportiran je za dobo petih let in biva v Weimaru. Upravo lista vodi sedaj Joško Zupanc. Fr. Eichholzer, upokojeni učitelj, pa biva v Dachau. Gospodarstvenik Gril iz Vonbra je obsojen na petletni izgon, Polde Čerňič iz Libuň, Simon Martinjak iz Št. Jakoba v Rožu so verjetno tudi v Dachau.

Ukinjen slovenski pouk verouka. S šolskim letom 1938-39 je ukinjen pouk v slov. jeziku iz verouka v vseh ljudskih šolah na Koroškem. Nekateri duhovniki so vendarle mogli poučevati verouk v slovenskem jeziku. Sedaj je prepovedan dostop vsem duhovnikom slovenske narodnosti v ljudske šole. Tako je slovenski jezik vržen iz vseh šol na Koroškem. Računa se, da je na Koroškem okoli 15.000 slovenskih otrok. „Mladi Korotan“, mesečna priloga Koroškega Slovenca še vedno izhaja.

Dukovno berilo

Tiha nedelja. Nedelja trpljenja ali muke Gospodove se imenuje. Vsako življenje je trpljenje. Bog je sicer človeka ustvaril za srečo, ali to srečo je človek zapravil z grehom. Gospod je postal nam v vsem enak, le v grehu ne. V trpljenju svojem pa nas je hotel daleč nadkriliti.

Lepo pravi zlata knjiga Hoja za Kristusom: Celo Kristusovo življenje je bilo križ, mučeništvo. Začelo se je v jaščicah in se stopnjevalo iz dne v dan. Že kot nežen otrok mora bežati pred sovražniki v tujino. Ko se vrne nazaj v tih dom v Nazaretu, pozna pomanjkanje, znoj in žulje. Svoje javno življenje najlepše označi sam, ko pove, da imajo lisice svoje brloge in ptice pod nebom svoja gnezda, sin človekov nima prostora, kamor bi položil svojo izmučeno in trudno glavo.

Zdaj se bliža njegovo življenje svojemu koncu. Zdaj pa se dvigne tudi njegovo trpljenje nepopisno visoko. Tako ogromno je, da Gospod ob sami misli na to trpljenje polni krvavi pot na Olski gori in se zvija v smrtnih krčih. Sketi ga izdajalski poljub, boli ga surovo izzivanje pred velikim zborom, žge ga v dno duše nevhvaležnost judovskega ljudstva, ki zaslepljeno in nahujskano zahteva njegovo smrt. Strahopetni Pilat misli, da bo obudil sočutje Judov, ako da Jezusa sramotno bičati. Pri tem nečloveškem bičanju ne ostane zdravega prostorčka na njegovem svetem telesu. Kri lije iz sto in sto ran. Le glava se zdi, da je še ostala nedotaknjena. To pa ne gre v račun njegovim mučiteljem, ki spletó trnjevi venec, ga položé na glavo in tolčejo po njem, da se ostro trnje globoko zabada v bolečo glavo. Pilat je navajen gledati krvave prizore. Ali, ko ugleda Jezusa, tudi on osupne. Vzame ga s seboj in ga pokaže ljudstvu: „Ecce homo! Pogledajte, ali je še kaj človeške podobe na njem?“ Ni človeške podobe na Kristusu. Prerok je govoril: „Jaz sem črv in ne človek, v zasramovanje ljudem in izvržek človeštva.“ Ali tudi srca Judov niso več človeška. Krvočno zahtevajo Gospodovo smrt. Pilat se jim vda. Šele, ko ga vidijo, kako visi na križu, kako strašne bolečine pretresajo njegovo telo, kako se zvijajo njegove kite in mišice v ne-

popisnih mukah. Šele takrat vživajo v svojem krvoločju. Ali dušnih bolečin, ki žgo njegovo dušo, ne vidijo. Gospod sam jih razodene. „Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?“ Gospod je vzel nase naše hudobije, saj je govoril Izaija: Vzel je nase naše bolečine. Gospod je položil pregrehe nas vseh. (Iz. 53.) Zato pred nebeškim Očetom, razžaljenim in pravičnim, ni več oni ljubljeni Sin, nad katerim ima svoje veselje, ampak Jagnje božje, ki nosi grehe sveta in od katerega zahteva božja pravica spravo in zadoščenje.

Vidimo, kako igra trpljenje v življenju Gospodovem prav posebno vlogo. Trpljenje je najznačilnejša poteza njegovega življenja. Ali ravno ta slika njegovega izmučenega telesa in njegove v morje bolečine potopljene duše se je šele vtisnila v naše duše. Šele trpljenje ga je postavilo v središče človeštva, v sredo vseh človeških src, ki se zanj ogrevajo v sočutju, zaupanju, ljubezni. Križ, to obsekano, zaničevano in mrtvo drevo, je na Golgoti ozelenelo, rodilo prekrasen sad in prišlo do največje časti. Križ ni več samo znak trpljenja in bolečin, ampak tudi zdravilo in olajšava za bolečine. Kakor so se ozirali Izraelci na bronasto kačo in so ozdraveli, tako se zdaj vse človeštvo ozira na križ in ga pozdravlja: „Pozdravljen križ, ti naša edina nada.“ Ko se vse podira, križ stoji in z njim vsak, ki se ga oklepa.

Zunanji pregled

Govor Chamberlaina

Odposlanec prezidenta Združenih držav Severne Amerike Summer Welles še ni bil postal svojih nog na evropska tla, ko je bil že pozdravljen v dveh govorih, od katerega je imel enega angleški ministrski predsednik Chamberlain, drugega pa nemški vodja Hitler.

Chamberlain je v poslanski zbornici izjavil, da ne more biti govora o miru, če se ne vrne svoboda Čehoslovaški in Poljski. O Avstriji ni Chamberlain dejal ničesar, ali naj ostane v nemški državi ali ne. Zanikal je, da bi imeli Anglija in Francija namen Nemčijo uničiti, to je, kakor se je govorilo, razkosati v male države, tako da bi nemški narod ne imel v Evropi nobenega političnega pomena in nobene besede več. Pač pa je dejal, da bosta morala Anglija in Francija v tesnem medsebojnem sodelovanju ustanoviti in zasigurati tak mir in tak red v Evropi, da ne bo mogel tega stanja nihče več motiti, na kar bi se lahko evropski narodi razorožili.

Hitlerjev govor - kolonije - Srednja Evropa življenski prostor Nemčije

Istočasno je govoril v Monakovem Hitler, ki je izjavil, da vojne ne more biti prej konec, preden ne dobi Nemčija nazaj vseh svojih kolonij in preden Anglija in Francija ne bosta prisiljeni, da se odrečeta vsakega vmešavanja v zadeve Srednje Evrope, ki je, kakor je rekel vodja nemške države, življenski prostor Nemčije.

Naloga Wellesovega potovanja

Kaj pa z Wellesovim potovanjem po Evropi? Nikakor se ne sme misliti, da bo to potovanje

vadi tudi laž; sklenil je, da si bo pred starši pomagal z — lažjo.

Po dolgi vožnji iz mesta in hoji s postaje je končno stopil v domačo hišo.

„No, si vendar prišel?“ je dejal veselo oče in krepko stisnil študentu roko. Mati je bila še bolj vesela in vsa v skrbeh: „Saj — da si le prišel. Ampak — nekaj shujšan se mi zdiš. Danes gotovo nisi še nič jedel. Čakaj, takoj bom prinesla kaj za pod zob.“ In brž je šla v kuhinjo.

Oče pa je medtem spraševal, kako se mu kaj godi, kako gre kaj v šoli... Ko mu je študent potožil, da mu grščina dela nekaj preglavic, mu je na srce položil:

„Le glej, da nam ne napraviš sramote! Uči se, da ti bo kdaj lahko malo bolje kot je nam doma; saj veš, s kakšno težavo te študiramo.“

Tone se je prekrizal in začel jesti, kar mu je prinesla mati; nato pa se je odpravil ven, da se malo razgleda okoli, a mati ga je kmalu poklicala k sebi, da sta se pogovarjala. Ko

Sargov

KALODONT

proti zobnemu kamnu

brez vsakega uspeha, ker bo vojna divjala dalje še s podvojeno silo. Prvič Rooseveltov odposlanec sploh nima naloge, da bi stavil kakšne predloge za mir, ampak se je prišel samo osebno poučit, kakšen je dejanski položaj v Evropi, in kakšne cilje imata obe stranki ter kako si mislita bodoči novi red v Evropi, zlasti v gospodarskem pogledu, kar Ameriko najbolj zanima. Vse to bo velikega pomena, če ne naravnost odločilnega, takrat, ko bo napočil pravi trenutek, da se vojska ustavi in se umakne razgovorom in pogajanjem o miru.

Italijanske zahteve - življenski prostor Balkan in Sredozemlje - izprememba posestnega stanja

V razgovorih Wellesa z evropskimi državniki se je pokazala tudi važna vloga Italije v sedanjem krvavem sporu, kar je vzbudilo tako v Angliji kakor v Franciji neko nerazpoloženje nasproti Italiji, na katero so odgovorili nekateri italijanski listi precej odločno in ostro, da Italija ni odstopila od nobene svojih zahtev in od svojih pogledov, kako naj bi se uredila Evropa in kako naj bi se zlasti izpolnile zahteve in potrebe Italije v njenem življenskem prostoru, ki je Sredozemsko morje in Balkan. Italija se je zamerila tudi zaradi tega, ker se postavlja nekako na čelo vseh nevtralnih držav, katere podpira z vsemi silami, da bi jih kdo ne zavedel v vojno. Zlasti v Franciji so zelo nejevoljni, ker je Mussolini baje v razgovoru z Wellesom zopet postavil znane zahteve po izpremembi posestnega stanja v Sredozemskem morju v prilog Italiji. Opazil se je tudi neprijazni korak Anglije nasproti Italiji, ki obstoji v tem, da Angleži ne bodo več trpeli prevoza nemškega premoga po Atlantskem oceanu v Italijo, da si se obe stranki v svojih izjavah slej ko prej močno brzdate, ni pa mogoče prezreti, da italijanski tisk začenja zopet podčrtavati prijateljstvo z Nemčijo.

Države Srednje Evrope in nemški življenski prostor

Ta izjava je seveda zbudila pozornost vsega sveta, predvsem pa držav in narodov Srednje Evrope, ki smatrajo, da so svobodne in neod-

ga je spraševala o učenju, jo je nalagal kot očeta. Verjela mu je tudi ona in ga prosila, naj se le potruji pri učenju...

In ko je študent videl njeno zaupanje, njene zaupljive in ljubeče oči, ko je pomislil, da je nalagal to dobro mater, se je zagnusil sam sebi, sramoval se je svoje laži in kes ga je obšel. V grlu ga je davilo; ni več mogel vzdržati in kar bruhnil je iz sebe: „Oh, mati, saj ni bilo res, kar sem govoril...“ Izpovedal se ji je.

Mati se je sprva začudila, kot da ne verjame, nato pa je zajokala: „In ti si me hotel nalagati? Ti, v katerega sem —“

Mučen molk je nastal v hiši.

Tone je pokleknil k materi in ves skesan prosil: „Mati, odpustite, saj ne bom nikoli več...“

Mati ga je vzdignila in ga poljubila kot neboljjenega otročička: „Priden bodi, Tone in na Boga ne pozabi —“

In sam Bog, ki je visel na križu v kotu, se je nasmehnil. Igor.

Beseda mladim

2

Laž

Željno je študent Tone vsako leto pričakoval božičnih počitnic, letos pa bi bil najrajši videl, da bi bil božič še Bog ve kje daleč. Vedel je, da ga doma vsi pričakujejo, pa se je vseeno bal domov. Vesel in lahko miseln kakor je bil, je učenje zanemarjal in posledice seveda tudi niso izostale: grščina, francoščina, matematika in fizika so kar dvakrat zaporedoma kot študentovi glavni in neizprosni grehi gledali iz dijaške knjižnice.

Kako naj se sedaj izgovori doma, ko je bil vendar prejšnja leta med prvimi v razredu? Kako se bo opravičil pred očetom, ki je zmeraj z nekim ponosom gledal nanj? Kako naj prenese očitajoče materine poglede, ko je osramotil njeno ljubezen?

Kesanje in strah sta ga obšla, ko je pomislil na to. Kjer pa je strah, tam je ponar-

visne in da imajo pravico odločati o svoji usodi samo one. Hitlerjeve besede o nemškem življenjskem prostoru so zato nemški listi raztolmačili tako, kakor da ne ogrožajo svobode in neodvisnosti srednjeevropskih držav in narodov, pač pa stoji Nemčija na stališču, da nihče ne sme v Srednji Evropi voditi politike, ki bi ogražala nemške politične in gospodarske koristi, oziroma bi nemškemu narodu branila njegovo prirodno udejstvovanje. Seveda to tolmačenje ne more nikogar pomiriti in stojijo svobodni narodi Srednje Evrope slej ko prej na stališču, da je njihov življenjski prostor njihov in da to ne more biti v nasprotju z resničnimi interesi kogarkoli, ki je pripravljen živeti z njimi v miru in sodelovanju za splošni blagor naše celine.

Ugibanja: nemška ofenziva v marcu - v Franciji za vojno od Donave do Kavkaza za petrolejska ležišča v Bakuju

Govora odgovornih voditeljev vojskujočih se strank dokazuje, da se bo vojna le še poostrišla, in sicer ugibajo francoski in angleški listi, da namerava Nemčija že marca meseca razviti na zaledeneli zapadni fronti veliko bitko, kar ni nemogoče, kakor to dokazuje finsko bojišče, na katerem rdeča armada že štiri mesece naskakuje z odprtega polja Mannerheimovo črto, o kateri trdijo, da ni nič manj odporna kakor Maginotova ali Siegfriedova. Seveda je ta naskok po tolikem času deloma uspel le zaradi ogromne premoči naskakovalca, dočim si na zapadni fronti stojita nasproti številčno približno enaki armadi. Sicer pa je treba pripomniti, da je tudi ta vest, kakor velika večina drugih, samo domnevanje in da nihče ne ve, kaj misli Nemčija zares ukreniti. Vprašanje je tudi, ali se bo razširila fronta tudi na jugovzhod ali ne, in če se bo, kdaj se utegne to zgoditi. Je močna stranka v Angliji, v Franciji pa velika večina, ki je za to, da bi se vojska razširila od Donave do Kavkaza in Kaspijskega morja, kjer bi bilo s strani Perzije mogoče zasesti petrolejska ležišča v Bakuju, s čemer bi bila presejana preskrba Nemčije z ruskim petrolejem in bi bila obenem Rusija na svoji črnomorski obali tako zelo ogrožena, da bi prenehala biti koristen zaveznik Nemčije ter bi ji ne mogla pomagati, ako bi armadi demokratičnih velesil pritiskali na Nemčijo z juga preko balkanskih držav.

Anglija - Rusija — obzirnost, zato zastoj pomoči Finski

Toda angleška vlada se še vedno obotavlja, da bi storila ta korak, ki bi pomenil vojsko s Sovjetsko Rusijo in bi bil, kakor je na zadnji seji angleškega parlamenta dejal znani Lloyd George, na vsak način zelo tvegan. V Londonu namreč še ni ugasnilo upanje, da se bo Rusija, ako bi se njen, od nje same izzvan spor s Finsko uredil kolikor toliko zadovoljivo in bi tako Sovjetska Rusija dosegla vse, za čemer je težila, pustila Nemčijo na cedilu, ali bi ji vsaj ne nujala tiste opore in podpore, kakor je določena v dosedanjih dogovorih in pogodbah med Berlinom in Moskvo. Zato švedski listi celo Anglijo sumijo, da Finski zaradi tega ne pošilja tiste pomoči, ki bi bila potrebna in ki se je venomer obljubljala, da bi Sovjetske Rusije preveč ne razdražila, ker računna z njo za bodočnost ne samo v Evropi, temveč tudi na Daljnem vzhodu, kjer danes Japonci šarijo, kakor se jim zljubi. Ta slednja domneva pa je preveč zlohota, da bi zaslužila vero, da pa Anglija res ima nekatere razloge, da je nasproti Sovjetski Rusiji previdna in zaenkrat še noče iti do skrajnega, o tem ni dvoma.

Turčija - Rusija - Turčija za neodvisnost Balkana

To bi se dalo sklepati tudi iz govora turškega ministrskega predsednika Saidama, ki je izjavil, da Turčija nima nobenih sovražnih namerov nasproti Sovjetski Rusiji in da tudi sama ne verjame, da bi jo Rusija hotela napasti. Pač je Turčija dobro pripravljena za vsak primer, če bi hotel kdo ogražati njeno ozemlje in njeno neodvisnost, ki da jo bo branila z vsemi silami. Slej ko prej Turčija vztraja na tem, da bi Balkan ostal od vojske nedotaknjen, in bo podpirala v tem prizadevanju slej ko prej balkanske države. V tem oziru se čedalje bolj izboljšujejo odnošaji med Bolgarijo in Romunijo, da ne go-

vorimo o Italiji, čije politika gre odločno in nemajno za tem, da bi sredozemsko in balkansko območje ne postalo pozorišče vojne.

Rdeča armada prodrla do Viborga - Finci se umaknili na nove linije

Med tem pa divja vojska na severu dalje in je po treh mesecih najbolj krvave borbe, v kateri je finski narod pokazal junaštvo brez primere, rdeča armada prodrla do Viborga ter, če so tozadevna poročila resnična, zavzela predmestje te največje finske trdnjave. V ljuti tritedenski bitki ob vsej Mannerheimovi črti je sovjetska armada potem, ko je vrgla v boj divizijo za divizijo brez ozira na ogromne žrtve, s premočjo orožja in letalstva prodrla Mannerheimovo črto na levem krilu med jezerom Vuoksi in Vibourgom.

Morda mirovna pogajanja med Finsko in Sovjetsko Rusijo

Obenem pa sporočajo, da so Amerika, Švedska in Nemčija uspele pregovoriti Rusijo kakor Finsko, da bi začela mirovna pogajanja, ki naj bi bila častna za Finsko, obenem pa zadovoljila nekatere zahteve Sovjetske Rusije, ki hoče biti varna tako na Severnem ledenem morju, kakor v Finskem zalivu. Kako se bo to zgodilo, ni znano. Na vsak način kaže to zlasti prizadevanje Nemčije, da bi sovjetska armada bila osvojena severne fronte za primer, če bi se vojska razširila na jugovzhod. Tudi v tem oziru bo šele bodočnost pokazala, kako se bodo ujemali z dejanskimi dogodki.

Čebelarstvo na Kočevskem

Mešano kočevsko ozemlje je razdeljeno na več upravnih občin. Čebelarstvo je največ razvito v mestu samem, v okoliški občini ter občini Kočevska reka, ki je nosila ob zadnjem štetju rekord, saj je imela čez 600 panjev in skoro $\frac{2}{3}$ raznih umetnih panjev, večinoma pa Žnidaršičeve panje. V mestu in okolici Kočevja so Slovenci v čebelarstvu zastopani z nadpolovično večino. Vodilna je naša inteligenca. Mnogi uradniki in razni nastavljenici so tu pionirji čebelarstva. Nekateri imajo odlično urejene čebelnjake n. pr. ljudska šola v Kočevju, Marijin dom in par zasebnikov. Večina teh čebelarstev delavec ima pa le zasilne čebelnjake, ker ne ve kam bo šel zaradi svoje nestalnosti čebelarit v bodočnosti. V kraju je dovolj paše. Neizčrpne zaloge medu nudi sleme Stojna. V hojevih letih pridelajo precej medu, v navadnih letih je pa dohodek slab v kljub temu, da pašne razmere niso slabe. Čebel je pač tu že skoraj preveč, zlasti v mestu in bližnji okolici. V občini Kočevski reki so najvidnejši čebelarji duhovščina in javni nastavljenici. Je mnogo čebe-

larjev. Slovenci so tudi tu častno zastopani; celo kmetje imajo odlično urejene čebelnjake. Tu čebel še ni preveč in bi bilo še prostora za nove čebelnjake, ker so vasi precej oddaljene med seboj. V Reki sami je pač bolj slaba. Tu je pa čebel že skoraj preveč in je obilna paša samo v hojevih letih. So pa še vasi, koder je le malo čebel, čeprav je paše dovolj. Zgodaj spomladi pogosti naše pridne čebele resa, nato pa borovnica. Poleti je na vrsti travnik in lipa. V predelih okoli visokega Goteniškega Snežnika pa pride včasih tudi hoja.

(Konec prihodnjič.)

Vabilo

Sreski odbor društva Rdečega križa v Kočevju vabi gospe, gospodične in gospode, da se prijavijo za prostovoljno službo in to: za vožnjo z avtomobili (šoferji), za kuhanje in kuhinjske posle, za prirojavanje in šivanje perila, za pranje perila, za magacinsko službo, za pisarniško (administrativno) službo, za vzdrževanje čistoče in postrežbe bolnikov in za event. druge službe.

Prijavijo naj se le oni gospodi, ki niso vojni obvezniki. Pričakujemo, da se boste z ozirom na današnje resne čase v obilnem številu prijavili za navedene službe. Odbor.

Postani in ostani član Rdečega križa!

Predpustna šala

„Rdeča armada je armada za osvoboditev delavcev, vsak bojevnik, ki se bori proti belim Fincem, se popolnoma zaveda svojega častnega mednarodnega poslanstva. Delavci Finske vidijo v rdeči armadi svoje osvoboditelje od pošastnega jarma kapitalistov in veleposesnikov in njihovih hujskačev iz anglo-francoskega imperialističnega tabora. Junaštvo vojaških čet rdeče armade, njihova visoka zavest in njihova popolna oborožitev napolnjujejo srce finskega naroda z neodoljivim zaupanjem v nesmrtno idejo komunizma... Sovražnik bo popolnoma zdrobljen in uničen. To je volja velikega sovjetskega naroda.“ Tako piše ruska „Pravda“.

Pravilen odgovor

Neka gospodinja zliya vodo skozi okno na cesto. Mimo pride stražnik in ji zagrozi:

„Zapisal Vas bom! Ali ne veste, da je prepovedano vodo zlivati na ulico?“

„Da, gospod stražnik. Zakaj pa včeraj niste plohe zapisali?“

Nakup vagonovskih pošiljk
koruze, pšenice in moke

ugodno izvrši tvrdka

Bregar & Krek

Ljubljana, Miklošičeva c. št. 19

Tvrdka dobavlja blago naravnost od proizvajalca.
Vse informacije brezplačno.